

4-1-2014

คิดนอกกรอบ

พญทจี ศิริขรรณพิทักษ์

Follow this and additional works at: <https://digital.car.chula.ac.th/educujournal>

Part of the [Education Commons](#)

Recommended Citation

ศิริขรรณพิทักษ์, พญทจี (2014) "คิดนอกกรอบ," *Journal of Education Studies*: Vol. 42: Iss. 2, Article 18.
Available at: <https://digital.car.chula.ac.th/educujournal/vol42/iss2/18>

This Article is brought to you for free and open access by the Chulalongkorn Journal Online (CUJO) at Chula Digital Collections. It has been accepted for inclusion in Journal of Education Studies by an authorized editor of Chula Digital Collections. For more information, please contact ChulaDC@car.chula.ac.th.

คิดนอกกรอบ

Think out of the Box

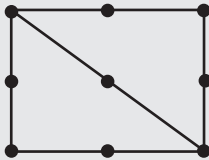
พฤทธิ ศิริบรรณพิทักษ์

การคิดนอกกรอบ

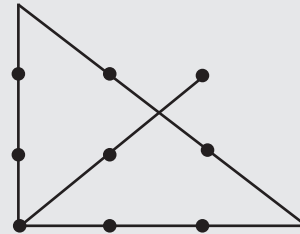
Out of the Box Thinking

๑. เกริ่นนำ

การคิดนอกกรอบเป็นการคิดที่มีความสำคัญมากยิ่งขึ้นทั้งในปัจจุบันและอนาคต เป็นการคิดที่นิยมใช้ภาษาอังกฤษว่า lateral thinking, out of the box thinking และ green hat thinking มีลักษณะเป็นการคิดสร้างสรรค์ (creative thinking) และการคิดแสวงหาทางเลือก (alternatives) ด้วยการเปลี่ยนแนวคิดและวิธีคิดที่แตกต่างจากเดิม หรือไม่ยึดติดกับแนวคิดและวิธีการคิดรูปแบบเดิม ในบทความนี้จะนำเสนอตัวอย่างการคิดนอกกรอบโดยทั่วไปกับการคิดนอกกรอบในวงการศึกษา

แผนภาพ ๑ : การคิดในกรอบ
(ใช้เส้นตรง ๕ เส้น)

แผนภาพ ๒ : การคิดนอกกรอบ
(ใช้เส้นตรง ๔ เส้น)

๒. การคิดนอกกรอบโดยทั่วไป

๒.๑ การลากเส้นตรงให้ผ่านจุด ๙ จุด ที่เรียงกันในลักษณะสี่เหลี่ยมจัตุรัส

ตัวอย่างการคิดนอกกรอบนี้ เป็นการคิดที่ไม่ยึดติดกับกรอบสี่เหลี่ยมจัตุรัส และใช้เส้นตรงน้อยกว่าการคิดในกรอบ ถ้าเส้นตรงเป็นทรัพยากร ก็จะเป็นการคิดที่ดีกว่าเพราะทำให้ประหยัดทรัพยากรมากกว่า

๒.๒ ชายหนุ่มคนหนึ่งขับรถสปอร์ตกลับบ้าน ผ่านไปยังเส้นทางค่อนข้างเปลี่ยว เหลือไปเห็นคน ๓ คนกำลังยืนคอยรถที่ป้ายรถเมล์แห่งหนึ่ง เมื่อจอดรถพบว่า

- คนที่หนึ่งเป็นหญิงสูงอายุที่ป่วยหนัก
- คนที่สองเป็นเพื่อนเก่าที่เคยช่วยชีวิตตนเอง
- คนที่สามเป็นหญิงสาวสวยในฝัน (ตรงสเปกมาก)

แต่ชายหนุ่มทราบดีว่าฝนกำลังจะตก และรถสปอร์ตของตนมีที่นั่งสำหรับผู้โดยสารเพียงที่นั่งเดียว ชายหนุ่มจะตัดสินใจรับใครขึ้นรถจึงจะดีที่สุด

ถ้ารับหญิงสูงอายุที่ป่วยหนักไปส่งโรงพยาบาลก็น่าจะดีที่สุดในแง่ที่ได้ชื่อว่าเป็นผู้มีมนุษยธรรม เนื่องจากเป็นคนป่วยคนเดียวใน ๓ คน แต่เพื่อนเก่าก็อาจตำหนิได้ และเสียโอกาสที่จะได้รู้จักและผูกสัมพันธ์กับหญิงสาวสวยในฝัน

ถ้ารับหญิงสาวสวยในฝันก็จะดีที่สุดในแง่ที่จะมีความสุขในชีวิตแต่ก็จะถูกตำหนิได้ว่าเห็นแก่ตัว

ถ้ารับเพื่อนเก่าที่เคยช่วยชีวิตตนเอง ก็จะเป็นดีที่สุดในแง่ที่ได้ตอบแทนผู้มีบุญคุณ แต่ก็ถูกตำหนิได้ว่าเห็นแก่ตัวและไร้มนุษยธรรม

ดังนั้น ชายหนุ่มคนนี้ จะตัดสินใจอย่างไรจึงจะดีที่สุด

คำแนะนำแบบคิดนอกกรอบคือ

๑. รับหญิงสูงอายุขึ้นรถ
๒. ส่งกุญแจให้เพื่อนเก่าที่เคยช่วยชีวิตตนเองขับรถกลับบ้านโดยให้ส่งหญิงสูงอายุที่โรงพยาบาลก่อน
๓. ยืนคอยรถเมล์กับหญิงสาวสวยในฝันเพื่อขึ้นรถเมล์ไปส่งบ้านของหญิงสาว

๓. การคิดนอกกรอบในวงการศึกษาศาสตร์

๓.๑ ห้องเรียนพลิกกลับ (flipping the classroom)

Khan, S. (2012) ได้เสนอว่า ห้องเรียนในโรงเรียนทั่วไปมักจะจัดตารางสอนให้นักเรียนมาเรียนกับครูในเวลากลางวัน และครูให้การบ้านให้นักเรียนไปทำที่บ้านในเวลากลางคืน ซึ่งนักเรียนส่วนใหญ่พบว่าส่วนที่เรียนง่ายกว่า คือ ส่วนที่เรียนกับครูในเวลากลางวันส่วนที่ยากกว่าคือส่วนที่เป็นการบ้าน Khan จึงเสนอให้ใช้ห้องเรียนพลิกกลับ คือ ให้นักเรียนเรียนเองจากแบบเรียนหรือสื่อที่บ้านในเวลากลางวัน และมาทำการบ้านกับครูที่โรงเรียน

๓.๒ การเรียนเพื่อการเปลี่ยนแปลง (transformative learning)

Kegan (2009) ได้เสนอว่า จะต้องเปลี่ยนการเรียนเพื่อรู้ (informational learning) ซึ่งมุ่งเรียนเพื่อรู้มากยิ่งขึ้น (what we know) เป็นการเรียนเพื่อการเปลี่ยนแปลง (transformative learning) ซึ่งมุ่งเรียนเพื่อการเปลี่ยนแปลงวิธีการเรียน (how we know) และการเรียนการคิดสร้างสรรค์ (learn creatively)

๓.๓ การเปลี่ยนกระบวนทัศน์การจัดการศึกษาโดยใช้โลกเป็นศูนย์กลาง

สืบเนื่องจาก O' Riordan (1995) และ Pepper (1996) ได้เสนอการเปลี่ยนกระบวนทัศน์ปรัชญาสิ่งแวดล้อมและการพัฒนาจาก “มนุษย์เป็นศูนย์กลาง” (Human-Centred) ให้ “โลกเป็นศูนย์กลาง” (Earth-Centred) การเปลี่ยนกระบวนทัศน์ดังกล่าวเพื่อให้โลกได้รับการใส่ใจมากขึ้น และจะสำเร็จได้ต้องใช้ “การศึกษา” เป็นตัวช่วยที่สำคัญ ดังนั้น ผมจึงเสนอว่าถึงเวลาต้องเปลี่ยนกระบวนทัศน์การจัดการศึกษาจาก “ผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง” (Learner-Centred) ให้ “โลกเป็นศูนย์กลาง” (Earth-Centred) เช่นเดียวกัน มิเช่นนั้นการเปลี่ยนกระบวนทัศน์ปรัชญาสิ่งแวดล้อมและการพัฒนาจะสำเร็จยาก

๔. สรุป

การคิดนอกกรอบเป็นการคิดที่ยากกว่าการคิดในกรอบ แต่ผลลัพธ์ของการคิดจะดีกว่าการคิดในกรอบอย่างชัดเจน การจัดการศึกษาและการจัดการเรียนการสอนในอนาคต จึงควรให้ความสำคัญกับการพัฒนาขีดความสามารถในการคิดนอกกรอบของผู้เรียนทุกระดับให้เต็มศักยภาพ ครูผู้บริหารและนักการศึกษาจึงควรใส่ใจในการแสวงหาวิธีการบริหารหรือการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาหรือการเปลี่ยนแปลงความสามารถในการคิดนอกกรอบของผู้เรียนต่อไปอย่างต่อเนื่อง

รายการอ้างอิง

- Kegan I. (2009). *Contemporary theories of learning*. London: Routledge.
- Khan, S. (2012). *The one world school house: Education reimagined*. New York: Hachette Book.
- O’Riordan, T. (1995). *Environmental science for environmental management*. London: Longman.
- Pepper, D. (1996). *Modern environmentalism: An introduction*. London: Routledge.

ผู้เขียน

ศาสตราจารย์ ดร. พฤทธิ ศิริบรรณพิทักษ์ อาจารย์ประจำสาขาวิชาบริหารการศึกษา
ภาควิชานโยบาย การจัดการและความเป็นผู้นำทางการศึกษา คณะครุศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย กรุงเทพมหานคร ๑๐๓๓๐ อีเมล: pruet.s@chula.ac.th